

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 153. — STEV. 153.

NEW YORK, SATURDAY, JULY 1, 1933. — SOBOTA, 1. JULIJA 1933

VOLUME XLII. — LETNIK XLII

ZDRUZENA EVROPSKA FRONTA PROTI AMERIKI

V SLUČAJU, DA SE LONDONSKA KONFERENCA RAZBIJE, EVROPA NE BO PLAČALA VOJNEGA DOLGA

Po mnenju predsednika Roosevelta, lahko stabilizacija valute še nekoliko počaka. — Inozemski opazovalci nočejo kritizirati predsednikove politike. — Konferenca se bo morala lotiti drugih poslov. — Konec predsednikovih počitnic.

CAMPOBELLO ISLAND, N. B., 30. junija. — Predsednik Roosevelt se odločno upira zahtevam Francije, da je treba valute takoj stabilizirati. Francozi pravijo, da je to predpogoj uspeha svetovne gospodarske konference. Po nazorih predsednika Roosevelta bo morala zadeva stabilizacije toliko časa počakati, da bo denar v raznih evropskih državah dosegel svojo pravo vrednost.

Ameriški delegati bodo vsled tega zahtevali, naj se začne konferenca baviti z drugimi problemi.

Predsednikove počitnice bodo z jutrišnjim dnevom končane. Danes se je podal na krov bojne ladje, ki ga bo odvedla proti jugu.

WASHINGTON, D. C., 30. junija. — Ako se gospodarska konferenca v Londonu razbije, bo izginilo zadnje upanje Združenih držav, da dobe od evropskih držav plačan vojni dolg.

Predsednik Roosevelt ima namen pričeti nova pogajanja s posameznimi državami za odplačilo vojnega dolga, ko se v juliju vrne zopet v Washington. Po mnenju, ki prevladuje v diplomatskih krogih, je boljše ta pogajanja odpovedati prej, predno se prične, ako se razide londonska konferenca.

Kadar bodo prišli zastopniki dolžnih držav v Washington, bodo eden za drugim povedali, da ne morejo plačati in bodo vrgli krivdo pred vrata Združenih držav. Poleg tega pa bodo predsedniku Rooseveltu ponovili njegove lastne besede v dokaz, da so krive samo Združene države, da države ne morejo plačati svojega dolga.

Združene države morajo biti pozorne na nevarnost, ki jim preti zaradi Rooseveltovega zatrdila v juliju lanskega leta, ko je rekel, da so evropske države stopile v skupno fronto proti Združenim državam.

"To pride, o tem sem prepričan," je tedaj rekel Roosevelt kot predsedniški kandidat, "ne toliko zaradi naše zapreke proti njihovi trgovini, kar tako zelo obtežuje ta problem. Dolgovi ne bodo več problem — odpustiti jih ne smemo — ako bi sami našli pot, po kateri bi bila plačila omogočena, potem dobička, ki bi prišel od obnovljene trgovine.

"Republikanska platforma nima ničesar o tem; samo zahteva, da mora biti dolg plačan, obenem pa napravi to nemogoče. Naše stališče je za plačilo, toda ob istem času tudi za znižanje carine ter obnove trgovine, ki edina odpira pot do plačila."

Ameriško stališče v Londonu in deloma tudi domače stališče glede izboljšanja položaja, v mnogem oziru nasprotuje Rooseveltovi doktrini, katero je izrekel z gorenjimi besedami. Po naročilu iz Washingtona je bilo znižanje carine odgodeno za nedoločeni čas; poleg tega pa je tudi plačilo dolga otežkočeno vsled padca dolarjeve vrednosti. Poleg tega je vsled manjše vrednosti dolarja carina poskočila za 25 odstotkov na tuje blago.

Inozemski opazovalci ne marajo kritizirati predsednikove politike, temveč samo opozarjajo na dejstvo, kaj pomeni za vojne dolgove. Mogoče je ta politika potrebna za izboljšanje domačega gospodarskega položaja, toda ravno zaradi tega je nemogoče plačati dolg.

Dvestotisoč nezaposlenih bo dobilo delo

AMERIKA HOČE IMETI NAJVEČJO MORNARICO

Mornariški tajnik hoče zgraditi brodoge do viška londonske pogodbe. Mora odgovorjati vojnim zahtevam.

Washington, D. C., 30. junija. Mornariški tajnik Claude A. Swanson je potrdil mornariški načrt, ki zelo presega prvotni načrt z dne 1. junija. Swanson hoče zgraditi mornarico, ki sebi ne bo imela para.

Po tem načrtu bo zgrajenih 32 bojnih ladij, ki bodo veljale 238 milijonov dolarjev. Tako pomnožena ameriška mornarica bo v popolnem soglasju z določbami londonske mornariške pogodbe.

Poleg tega bo zgrajenih v sozgodu s pogodbo tudi zadostno število aeroplanov, katere že grade in jih bodo natančno preizkusili, v koliki meri so v pomoč mornarici.

V času, ko bodo gradili ladje, se bo vojno brodoge vsako leto po dvakrat sestalo k mornariškim mnanevrom in mogoče bo izmenjena dosedanja politika, da se je večina brodograjev nahajala v Pacifiku.

Poleg tega bodo tudi rezervne ladje postavljene v službo in tudi število mornarjev bo temu primerno povečano.

ŠTRUCA KRUAH — OSEM CENTOV

Ker se je moka podražila, so peki podražili kruh. Ako bodo morali delavcem povišati plače, bo kruh še dražji.

Des Moines, Iowa, 30. junija. Zveza pekov v državi Iowa, je danes naznanila, da se bo štruca kruha podražila od pet na osem centov. Štruce, ki so jih dosedaj prodajali po deset centov, bodo v prihodnje po dvanajst centov.

Peki pravijo, da so bili k temu prisiljeni, ker se je moka podražila. Še pred tremi meseci je bilo mogoče dobiti sod moka za tri dolarje, dočim stane danes pet dolarjev.

Ako bodo zahtevali delavci, zaposleni po pekarnjah, večje plače, bo kruh še dražji.

Washington, D. C., 30. junija. Vlada bo odločno nastopila proti podražanju kruha v državi Iowi.

TORNADO ODNESEL KONJE

Canton, Ill., 29. junija. — Farmer Willard Donah je sedel na plugu, ko je prihrumel tornado, ki je odnesel njega, plug in dva konja 200 čevljev daleč. Plug in konji pa so se varno zopet postavili na tla in nihče ni bil poškodovan.

Nekateri senatorji in kongresniki so zopet drugačnega mnenja. Priznavajo, da imajo tujci mogoče prav, toda, ker ima Evropa le malo nagnjenja za odplačilo dolga, si mislijo, da je boljši v rokah entič, ki izboljša domači položaj, kot pa dvanajst dolžnih ptičev v grmu.

NA TISOČE ROMARJEV JE DOSPELO V RIM

Papež je šel iz Vatikana k cerkveni slavnosti. Med romarji je tudi podkancler von Papan.

Rim, Italija, 30. junija. — Romarji svetega leta, katerih je bilo več tisoč, so se zopet poklonili papežu Piju XI., ko je prišel iz Vatikana in je prisostvoval slovesni sv. maši v baziliki sv. Pavla na drugi strani Rima.

To je bil že tretji papežev obisk katke rimske bazilike izven Vatikana, da dobi popolni odpustek svetega leta.

Ze zgodaj zjutraj se je zbralo okoli bazilike na tisoče rimskih vernikov in mnogo ameriških teologov.

Med to množico je bil tudi nemški podkancler Franz von Papan, kakor tudi nadškof Mac-Nicholas iz Cincinnatija, škof Vehr iz Denverja in škof Walsh iz Maryknoll, N. Y.

Na trgu pred baziliko je bila postavljena vojska straža in ko so se pokazali črni avtomobili papeža in njegovega spremstva, je pričela množica navdušeno kričati in pozdravljati papeža.

Pred njim so hodili kardinali, nato pa so nesli papeža na prestolu. Sprevod se je ustavil pred velikim oltarjem. Tam je papež stopil z nosilnega prestola in je sedel na škofovski prestol ob strani oltarja.

Molk je zavladal po baziliki in slišati je bilo samo molitev carigrajskega patriarha Anastazija Rossi, ki je maševal.

Ljudstvo je zopet pozdravilo papeža, ko so ga po maši nesli po baziliki proti njegovemu avtomobilu, s katerim se je zopet vrnil v Vatikan. Skozi okno svojega avtomobila je še podelil blagoslov, nakar se je množica polagoma razšla.

MALO UPANJA ZA SPORAZUM GLEDE ŽITA

London, Anglija, 29. julija. — Upanje za sporazum glede znižanja pridelka žita štirih velikih poljedelskih držav se je zmanjšalo, ko je avstralski delegat izjavil, da Avstralijska ne bo nikdar pristala v znižanje pridelka, ako se za to ne zaveže tudi Evropa.

Delegat Stanley Bruce je prejel od svoje vlade naročilo, da ne sme skleniti nikake pogodbe za omejitve pridelka žita s Kanado, Zruženimi državami in Argentino, ako se tudi evropske države ne zavežejo, da bodo znižale žitni pridelki.

Avstralijska zastopa stališče, da bi tozadevna pogodba med štirimi državami bila brez vsakega pomena, ker bi evropske države pričele pridelovati tom več žita ter bi bil pridelki zopet preveliki.

Avstralijska bo tudi zahtevala, da evropske države prekličejo svojo prepoved za uvažanje žita.

VROČINA NA ZAPADU

Junction City, Kans., 30. junija. — V četrtke je toplomer kazal 116 stopinj vročine. V celem mesecu je padlo samo 43 stotnik palca dežja.

BREMEN JE ZOPET NAPRAVIL REKORD

Cherbourg, Francija, 30. junija. — Parnik "Bremen" je v dveh tednih na svoji vožnji iz New Yorka v Cherbourg napravil že drugi rekord in je prevozil Atlan-

ZAROTA PROTI A. HITLERJU

Štirje častniki so bili aretirani. — Poslani so bili v jetniški tabor. — Vmešavali so se v Hitlerjevo politiko.

Berlin, Nemčija, 30. junija. — Da je bila odkrita zarota proti Hitlerjevi oblasti, je razvidno iz tega, ker so bili aretirani štirje bivši častniki, ki so bili nameščeni v gospodarskem uradu nazijske stranke.

Vladno poročilo pravi, da so bili izključeni iz stranke ter poslani v jetniški tabor na odredbo kanclerja Hitlerja, pod obdolžbo, da so se vmešavali v Hitlerjevo gospodarske odredbe s tem, da so skušali vplivati na trgovske zbornice, trgovska in industrijska podjetja ter na okrajne nazijske voditelje z brzojavkami in telefoniranjem.

Stotniki so: Cordamann, von Marwitz, Wolf in Zucker.

Bivši kancler Gustav Adolf Bauer, ki je socialist, je bil aretiran pod obdolžbo, da je obogatel na račun davkoplačevalcev za 750,000 mark (\$222,000).

Predsednik von Hindenburg je sprejel odstop dr. Alberta Hugenberg.

Člani katoliške stranke centru-ma v berlinskem mestnem zastopstvu so iz lastnega nagiba pustili svojo stranko, ne da bi čakali na uradno nazijsko odredbo. Slično so storili mestni zastopniki v Kolinu, kjer je izstopilo iz stranke 11 članov in so se vsi pridružili nazijski stranki.

Hitlerjev zastopnik v protestantskih cerkvenih zadevah dr. Mueller se je sam razglasil za načelnika nemške evangelske cerkvene unije.

Dr. Mueller se je tudi imenoval za predsednika najvišjega cerkvenega sveta ter je postavil vse cerkvene odbore pod svojo oblast. Pred enim mesecem je protestantska cerkvena zveza nasprotovala Muellerjevemu imenovanju za nemškega protestantskega škofa in je bil izvoljen dr. Friedrich von Bodelschwingh, ki je nasprotnik nazijcev.

Berlin, Nemčija, 30. junija. — Izvrševalni odbor narodne evangelske cerkve je izdal odlok, po katerem morajo po 2. juliju vse cerkve imeti razobesene poleg cerkvene zastave tudi staro cesarsko črno-belo-rdečo zastavo in fašistovski swastiko.

Neudeck, Nemčija, 30. junija. — Kancler Hitler se je z aeroplanom pripeljal na konferenco s predsednikom von Hindenburgom, da razpravljata o nedavnem odstopu dr. Alfreda Hugenbergja in o razpustu narodne stranke.

Bruselj, Belgija, 30. junija. — Belgijski zidar Edmond Morren, ki je iz patriotizma že dvakrat razbil pročelje knjižnice vseučilišča v Louvainu, je bil obsojen na enoletno ječo.

Morren ni obžaloval svojega dejanja, temveč je rekel, da je še dalje odločen, da bo razbil vsako pročelje, ki bo imelo kak drug napis, kakor pa ga je sestavil ameriški arhitekt Whitney Warren, ki je sezidal knjižnico.

Warrenov napis, katerega je belgijsko vrhovno sodišče zavr-glo, se glasi: "Zrušila nemška podivjanost; obnovila ameriška velikodušnost".

tič v štirih dneh, 16 urah in 15 minutah. Na 3190 dolgi vožnji je vozil povprečno po 28 in pol vozla na uro.

DRŽAVE BODO DOBILE ŠTIRISTO MILIJONOV ZA GRADNJO CEST

WASHINGTON, D. C., 30. junija. — Iz urada, kateremu so poverjene javne gradnje, je dospel danes poročilo, da bo dobilo v teku šestih tednov stotisoč delavcev zaposlenje pri gradnji cest. Istočasno so naznanili zastopniki tekstilne industrije, kojih kartelna pogodba je že izdelana ter je bila predložena, da bo še pred jesenjo dobilo stotisoč delavcev zaposlenje.

SPORAZUM MED JAPONSKO IN KITAJSKO

Pri drugih pogajanjih je prišlo do sporazuma. — V nevtralnem ozemlju bodo vršili policijsko službo mančukuo vojak.

Šanghaj, Kitajska, 30. junija. — Druga japonsko-kitajska konferenca v Tangku v sredo je imela zadovoljiv uspeh, ko je bilo medsebojno dogovorjeno, da mančukuo vojaštvo, ki je zasedlo Lwančow pokrajino, opravlja v deželi policijsko službo in da bo postavljena nova neodvisna država v severni Kitajski.

Lwančow je triogljata pokrajina vzhodno od reke Lwan in se razteza od morja do kitajskega zidu. Kot pravi poročilo iz Peipinga, je prišlo med obema strankama do sporazuma, da se bo mančukuo vojaštvo združilo s kitajsko policijo ter bodo skupno vzdrževali red v Lwančow pokrajini.

Položaj v provinci Čahar še vedno vzbuja bojazen, kajti zastopniki kitajske vlade v Nankingu, ki so bili poslani v Kalgan, da bi se pogajali z generalom Feng Yu-hsiangom, niso mogli priti do sporazuma z generalom Fengom. Feng je privolil, da se sme prejšnji governor Čaharja, general Sung Čih-yuan vrniti na svoje mesto, toda brez vojaštva. Sung pa je odločno odklonil da bi šel v Kalgan pod Fengovi pogoji.

Fengovo odločno stališče je najbrže posledica odposlanca kantonske vlade, ki je Fengu obljubila svojo pomoč.

MORREN JE ŠEL V ZAPOR

Bruselj, Belgija, 30. junija. — Belgijski zidar Edmond Morren, ki je iz patriotizma že dvakrat razbil pročelje knjižnice vseučilišča v Louvainu, je bil obsojen na enoletno ječo.

Morren ni obžaloval svojega dejanja, temveč je rekel, da je še dalje odločen, da bo razbil vsako pročelje, ki bo imelo kak drug napis, kakor pa ga je sestavil ameriški arhitekt Whitney Warren, ki je sezidal knjižnico.

Warrenov napis, katerega je belgijsko vrhovno sodišče zavr-glo, se glasi: "Zrušila nemška podivjanost; obnovila ameriška velikodušnost".

tič v štirih dneh, 16 urah in 15 minutah. Na 3190 dolgi vožnji je vozil povprečno po 28 in pol vozla na uro.

NA POMOČ MATTERNU

"Jimmie Matternova pomožna ekspedicija se je odpravila s Floyd Bennett letališča v New Yorku proti Nome in arktične pokrajine, kjer je pred dvema tednoma izginił Mattern na svojem poletu okoli sveta.

Pilot William Alexander, ki poveljuje ekspediciji, je rekel, da bo v Nome postavil letalno postojanko in da bo pokrajino razdelil v oddelke po 500 kvadratnih milj in bodo vsak tak oddelk točno preiskali.

Z Alexandrom se je odpeljal policist Thomas Abbey ter mehanika Fetterman in Harold Person, ki sta pripravila Matternu aeroplan, s katerim je odletel.

Na 2500 dolgem poletu v Nome se bo Alexander ustavil v Daytonu, Akronu, Edmottonu in White Horse.

Aeroplan, ki je Bellancovega izdelka, more leteti 125 milj na uro.

IZSKANJE ZASUTEGA MAJNERJA

Mount Carmel, Pa., 30. junija. Majnerji z velikim naporom odkupujejo velik sklad premoga, ki je zaprl izhod majnerju Joe Terecavage v Anale Mine, ki je last Madeira Hill Coal Company. Majnerji so mnenja, da je bil Terecavage, ki je star 52 let, ubit, ko se je vdrla plast premoga, toda uradniki družbe še vedno upajo, da go bo mogoče najti še živega.

Glas Naroda

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation) L. Benedik, Treas. 316 W. 15th Street, New York City, N. Y.

IZKORIŠČANJE OTROK

Pred kratkim so skušali odobriti amendment k zvezni vladi, ki naj bi dovoljeval kongresu uveljaviti določbe, v kakšnih razmerah in kakšnih okoliščinah smejo biti zaposlene osebe, ki še niso dosegle osemnajstega leta.

Amendment pa ni bil odobren, ker je bilo proti njemu šestindvajset držav.

Zadeva je torej zaspala, navzlic temu se pa bolj in bolj pojavljajo glasovi, naj državne zakonodaje store kaj konkretnega v tem oziru.

Nekateri tovarnarji ne poznajo nobene meje pri izkoriščanju otrok.

Krepkim očetom ne dajo prilike za zaslužek, njihove nedoletne otroke pa silijo k delu in jim plačajo komaj par centov na dan.

Svoje človečanske dolžnosti se je prva zavedla država Pennsylvanija, v kateri je težka industrija najbolj razvita.

Zakonodaje v Harrisburgu dosedaj ni bilo mogoče pregovoriti, da bi uradno določila osemurni delovnik za otroke, ki še niso izpolnili petnajstega leta.

Toda jeseni bo morala zakonodaja razmotrivati o priporočilih posebne komisije, katero je imenoval governer Pinchot.

Določiti bo morala delovni čas za otroke ter prepovedati zaposlovanje otrok v takozvanih znojilnicah in v konfekcijski industriji.

Komisija je več mesecev preiskovala razmere po raznih delavnicah in tovarnah ter dognala naravnost strašna klejstva.

Ponekod so zaposleni otroci po dvanajest do štirinajst ur na dan, za vsako malenkost jim trgajo že itak pičlo plačo oziroma jim prete, da jih bodo pognali na cesto.

Ubogi stariši ne morejo nič proti temu, kajti v mnogih slučajih je tak otrok edina opora cele družine.

Upati je, da bo kmalu konec teh neznosnih razmer, ne samo v Pennsylvaniji, pač pa po vseh Združenih državah.

Nova postava za pospešitev industrije in gospodarstva bo najbrž uvedla skrajšanje delovnega časa in bo določila minimalne plače.

Delo otrok naj bi bilo popolnoma odpravljeno, saj je na milijone in milijone odraslih, ki bi se z veseljem lotili vsakega dela.

Uboj v sodni dvorani.

V malem mestecu Umka v Vojvodini je bila razprava proti Vojni Nešiču, ki ga je tožil Srečko Mitrovič, češ, da ga je osleparil. Razprava je šla v redu, ko je pa sodnik razglasil sodbo, je Mitrovič nenadoma izza pasu potegnil dva velika noža, vrgel enega proč, z drugim pa sunil plesenenečega Nešiča v prsa. Le s težavo so nasilneža ukrotili in prepregčili, da ni tožitelja usmrtil. Nešič so prepeljali v bolnico, Mitrovič je pa moral v zapor.

BESEDILO RIMSKEGA PAKTA

Pak štirih velesil ima datum 7. junija 1933.

Besedilo ima naslednjo vsebino:

Državni poglavarji štirih držav so, zavedajoč se posebne odgovornosti, ki jim jo nalaga stalno članstvo sveta Društva narodov napram Društvu narodov samemu in njegovim članom ter odgovornosti, ki so jo prevzeli s skupnim podpisom na locarnskih dogovorih, prepričani, da se morejo hude razmere, ki danes vladajo na vsem svetu, popraviti samo z okrepitvijo njihove medsebojne solidarnosti, ki bo v Evropi utrdila zaupanje v mir; zvesti obveznostim, ki so jih prevzeli s paktom Društva narodov z locarnskimi pogodbami in z Briandovim in Kelloggovim paktom, ter sklicujoč se na izjavo o neuporabljani sile; v želji, da popolnoma zagotove izvedbo vseh določil pakta Društva narodov in v skladu z metodami in postopki tega pakta, ki se je ne nameravajo odrediti, spoštujot pravice vsake države, glede katerih se ne more sklepati brez njihovega pristanka, sklenili v to svrhu pakt in določili svoje poveljstva, ki so izmenjali med seboj svoja pooblastila in se zedinili o naslednjih določilih:

1. Pogodbene stranke se bodo sporazumevale o vseh vprašanjih, ki se jih tičejo. Obvezujejo se, da bodo storile vse, da se bo v okviru Društva narodov izvajala politika dejanskega sodelovanja vseh držav za ohranitev miru.

2. Glede pakta Društva narodov, zlasti glede členov 10., 16., in 19. sklenejo pogodbene stranke, da bodo proučile med seboj in s pridržkom, da te sklepe končno odobri pristojni organi Društva narodov, vsak predlog o metodah in postopkih, ki naj omogočijo plodno izvedbo, teh členov.

3. Pogodbene stranke se obvezujejo, da bodo zastavile vse svoje sile za zagotovitev uspeha razorožitvene konference, pri čemer si pridržujejo pravico, da bodo, če bi ob sklepu konference ostala nerešena vprašanja, ki se jih posebej tičejo, nadaljevale med seboj njih proučevanje, pri čemer se bodo naslanjale na pričujoči pakt, da zagotove rešitev teh vprašanj.

4. Pogodbene stranke izražajo voljo, da se bodo sporazumevale o vseh vprašanjih gospodarskega značaja, ki so skupnega interesa za vso Evropo, posebne glede gospodarske obnove Evrope, o čemer je treba iskati rešitve v okviru Društva narodov.

5. Pakt se sklepa za 10 let in če bi ga katera stranka ne odpovedala pred koncem osmega leta, se

PALAČA SOVJETOV

Z enoletno zamudo so se v Moskvi končno odločili za graditev palače sovjetov, ki bo stala na kraju, kjer je stala znana katedrala Kristusa Odršenika, ki so jo lani podrli. Ko se je sovjetska vlada odločila za graditev monumentalne palače, je bila imenovana posebna državna komisija, da bi pripravila vse potrebno, v prvi vrsti seveda načrte in denarna sredstva. Za načrte je bil razpisan mednarodni natečaj in že pred dvema letoma so bila objavljena imena najboljših projektanov, ožji natečaj med izbranimi načrti se je pa vršil šele nedavno. Zanimivo je, da se bo gradila palača sovjetov po načrtu ruskega arhitekta Borisa Jofana, čigar načrt prvotno sploh ni bil nagrajen.

Monumentalna palača, zgrajena po Jofanovih načrtih, bo poslopie v moderniziranim klasičnem slogu, ki bo tvorilo prijetno nasprotje mnogim pretiranim eksotičnim načrtom. Palača bo v arhitektonskem pogledu preprosta, toda monumentalna in grandiozna. Arhitekt Jofan, star 42 let, je celo v Rusiji sam še malo znan. Studiral je v Parizu in Rimu in v Rusijo se je vrnil šele leta 1924.

SLAVNA PEVKA TOŽENA

Eua najslavnejših pevk sveta, zdaj že 63 letna Louisa Tetrazzini, ima opraviti s sodiščem, ker jo toži njen 33 letni ločeni mož Pietro Vernati, ki trdi, da ni pri zdravi pameti. Slavna pevka je kot rečeno že močno v letih, pa je vendar še mladostna in bojevitna. Nedavno si je vtepla v glavo, da se vrne na oder, ker je pač upala, da bo z ostanki svojega glasu še vedno zasenčila druge znamenite pevke. Predno je pa storila ta korak, je morala prodati v Rimu hišo, da bi spravila skupaj denar za potovanja v Ameriko. In baš zato jo toži njen ločeni mož.

Louisa Tetrazzini se je omožila leta 1926. Čeprav se je še istega leta po italijanskem zakonu ločila, traja njena lastninska skupnost z bivšim možem naprej in tako bi morala dobiti od njega dovoljenje, če bi hotela kaj prodati. Veranti sam noče ničesar slišati o načrtih svoje bivše žene in pravi, da se ji je zmešalo. Njen sklep je označil kot razmetavanje denarja. Tetrazzinijeva je res dobila nekaj laskavih ponudb iz Amerike in Anglije, da bi nastopila v filmih in zapela svoje znane arije. S tem bi njeno ime zopet prišlo v javnost. Ko je bila na višku slave, je opetovano odklonila snubače, češ, da se zakonska zveza ne da združiti z umetnostjo in da se bo omožila šele, ko ne bo več javno nastopala.

NAJBOLJSI SLOVENSKI ROMAN

GRUNT (Spisal Janko Kač)

kar jih je izšlo po svetovni vojni, ima v zalogi

KNJIGARNA GLASNARODA

Cena \$1.50

PRIMORSKE NOVICE

Fašistični režim je pričel v zadnjih letih na Krasu graditi več vodovodov. Tržaški listi, ki poročajo o teh javnih delih, odkrito poudarjajo, da je postalo oskrbovanje kraških krajev z vodo v zadnjem času problem velikega političnega zlasti pa vojaškega pomena. Načrte za te gradnje so napravili v gradbenih uradih pri goriški in tržaški pokrajinski upravi, denarna sredstva pa je za dosedanje vodovode v veliki meri prispevala država in so izvirala iz fondov ministrstev za javna dela ter vojsko. Že leta 1929 je bil otvoren postojnski vodovod, ki so ga napeljali iz Nanosa. Vode, ki se zbira v rezervarjih v Šmihelu, pa je toliko, da daleč presega vse potrebe postojnskega prebivalstva in vasi, skozi katere je napeljan. Ta vodovod je bil zgrajen izključno na račun države. Stroški so znašali 2 milijona lir.

V rimskem uradnem listu je bil objavljen dekret, s katerim se pooblašča goriška mestna hranilnica, da absorbira vipavsko kmečko posojilnico. Člani vipavske posojilnice so morali prevzeti vsa jamstva, da goriška hranilnica s prevzemom posojilnice ne bo utrpela nikake škode. Vipavski zavod, ki je bil že nekaj let prisilno pod vodstvom fašistične uprave, si je v zadnjem času po njeni zaslugi nakopal velike dolge, tako da je bil polom nezbežen. Da bi se pa propast posojilnice vsaj nekoliko zakrila, so fašisti dosegli pri goriški posojilnici, da je prevzela posojilnico, obenem pa so nenadoma izvedli velik pritisk na člane posojilnice, ki jim jih je nakopal fašistični upravni odbor.

SLEPARSKA ŽENA

Pred sodiščem v Budimpešti se je morala te dni zagovarjati mlada žena Josefa Szaraze, obtožena sleparije z zakonsko zvezo. Spomladaj leta 1931 je bila v bolnici, kjer se je seznanila s 33 letnim Karlom Fandlom, ki je hodil obiskovat svojo mater. Ko je Szarazova zvedela, da živi Fandl v dobrih gnotnih razmerah, je natvezila njegovi materi, da je vdova po načelniku gasilev in da ima lepo pokojnino, za katero ji izplačajo na roko 8000 pengoe, če se omoži, poleg tega je pa lagala, da ima hišo, 35 oralov zemljišča in 10.000 pengoe v hranilnici. In ker ji je fant všeč, bi se rada omožila z njim.

Fandlu je bila mlada žena všeč in ko je prišla iz bolnice, je bila v njegovi hiši dobrodošel gost. Podjetna žena je znala gostoljubnost dobro izkoristiti. Takoj se je zaročila s Karlom in medeni tedni so se pričeli že pred poroko. Szarazova je porabila to priliko, da je izvalila tiste tistočke ne samo od sorodnikov svojega ženina, temveč tudi od njegovih znancev, ki se je slučajno seznanila z njimi. Ženin bi bil rad videl njeno posestvo, nji se pa z ogledom ni mudilo. Končno je odpotoval sam v Nagykoeres, kjer je ugotovil, da je Szarazova navadna sleparka. Njen mož še živi in ni načelnik gasilev. Sleparsko ženo je takoj postavil pod kap in ovadil sodišču, ki jo je obsodilo na tri mesece zapore.

VOJNA ODLIKOVANJA ZA ŽIVALI

Na Japonskem je stopil pravkar v veljavo zakon, ki uvaja vojna odlikovanja za konje, pse in golobe pismošne, ki so se kakorkoli izkazali v vojaških operacijah. Kakor za ljudi, se tudi za živali v tem oziru kategorizirajo zasluge s tremi vrstami kolajn. Za podoben odlikovanj živalim se je treba obrniti z ulogo na vojno ministrstvo. Kakor poročajo iz Tokija, bodo tam v bližnjih dneh imeli tudi spominjsko svečanost za živali in ptice, ki so izgubile svoje življenje v vojni.

Peter Zgaga

PREGANJANJE ŽIDOV.

Ko je Hitler zavladal, se je začelo v Nemčiji splošno preganjanje Židov. Taki pogromi se sicer niso vršili kot so se nekoč na Ruskem, toda nova nemška vlada je navzlic temu precj jasno pokazala Židom, da ji niso priljubljeni in da najbolje store, če se vrnejo tja, odkoder so prišli. Dosti se jih je vrnilo na Poljsko, dosti v Francijo, dosti jih je pa v Nemčiji ostalo, kajti Žid ni vaju sam dobroga, ampak se je v dvajsetih stoletjih tudi precej hudega navadil.

S preganjanjem Židov se Hitler ni prav posebno postavil.

Jaz nimam napram nobenemu narodu nobenih predsodkov, in tudi napram Židom jim nimam, in vsaj v splošnem ne. Naša ožja domovina, Slovenija, ni imela pred svetovno vojno z njim posebnega stika. Pred dvajsetimi leti je bilo v Ljubljani vsega skupaj osemindvajset židovskih družin. Danes jih je najbrž osemindvajsetkrat osemindvajset.

Pred dvajsetimi leti ni bilo na Kranjskem posebnih nebes, pa tudi pekla, ki je danes po vsem svetu, ne samo v Sloveniji, najbrž niso Židje povzročili.

Židov ne bom zagovarjal, rečem pa le toliko: tiči so, ker so se dva tisoč let vzdržali, brez skupne domovine in brez enotnega jezika. Brez teh dveh najbolj močnih vezi je še vsak narod propadel, edinole Židje ne.

Občudujem njihovo vztrajnost, njihovo voljo, in njihovo slogotoda delati bi ne hotel z njimi, ker vem, da bi me izkoristili. Tekom stoletij so se pač navzeli metod svojih izkoriščevalcev ter se jih poslušujejo v potencirani meri.

Newyorški slovenski slavnikarji vedo povedati, kaj so Židje.

Toda pustimo vse to. O Hitlerju je bila beseda, ki jo je treba do konca izgovoriti.

Hitler je začel preganjati Žide brez ožira in brez usmiljenja: židovske učenjake, znanstvenike, trgovce, žurnaliste, pisatelje, učenjake, krošnjarje, branjevee in sploh vse, kar je židovskega. Možak najbrž ni pomislil, da je bil slavni nemški pesnik Heine židovskega rodu, in da je profesor Einstein Žid.

Heine je v svojih pesnitvah tako globoko segel v globino človeške duše, kot še noben pesnik pred njim in za njim.

In noben učenjak ni dosedaj segel tako visoko v vesoljstvo in v vseмир, kot je segel židovski učenjak Einstein.

Hitler hoče izstrebiti iz Nemčije vse, kar diši po židovskem.

Najbolj značilno pri vsem tem je pa dejstvo, da je Hitler sam židovskega rodu kajti v gornjeavstrijski vasi, kjer je bil rojen, je vsepolno Židov, ki se pišejo Hitler, in rodovnik izkazuje, da je bil Hitlerjev stari oče pravoveren Žid.

Ni dolgo tega, ko so vezilji v Nemčiji knjige židovskih pisateljev. Pozneje je bilo poročeno, da namerava Hitler ustanoviti pristno nemško cerkev.

Te dni sem čital zelo pretirano, toda jako zanimivo poročilo.

Hitlerjevi pristaši so imeli v prostorni cerkvi svoj politični shod. Govornik je otvoril zborovanje s pozivom: — Proč z Židi! Mi smo verni kristijani in Nemci z dušo in telesom. Če je slučajno kdo navzoč, po čigar žilah se pretaka židovska kri, naj takoj odide! Mi kristijani ne trpimo Židov v svoji sredi.

Tedaj se je pa baje zgodil čudež.

V glavnem oltarju se je nekaj zganilo. Z velikim trudom se snel Zvečkar s križa ter sklonjene glave odkorakal med začudenimi gledalci iz cerkve.

Zavedal se je svojega židovskega rodu in se mu je zdelo najbolj primerno, da se umakne.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJE MO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU

Table with exchange rates for Yugoslavia and Italy. Columns include currency type (Din, Lir), amount, and rate. Includes a note about American dollar remittance.

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE, ZABAVE

OGLAŠUJTE

GLASNARODA ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

GENE ZA OGLASE SO ZBERNE

KRATKA DNEVNA ZGODBA

GUSTAV STRNIŠA:

SMRT

"Konec koncev je smrt in ti si umrl!" Pijani kritik Jože Štambur se hahlja za mizo in zbada svojega znanca pisatelja Tekavca, ki ga samo posluša in se žalostno smeje:

"Motiš se, nisem umrl! Oddahnil si me, preveč sem delal!"

"Ha, ha, ha! — Tvoje zadnje stvari so vse vodene. B-r-r! Že zdavnaj nam nisi natočil nobenega pristnega vina več!"

Pisatelj mirno kima:

"Ne oporekam, toda kriva je borba za obstanek! Marsikaj ni bilo izpopolnjeno, očičeno, izkristalizirano!"

pali z vso častjo. Govorniki so se od njega jokaje poslavljali in ga proslavljali, samo vdova ni potočila niti ene solze.

Čez mesec dni je izšla Tekavčeva knjiga. Kritika je vzevala, slavila je delo mrtvega umetnika nad zvezde in ga občudovala.

Tedaj se je pa pojavil Tekavec sam. Potem, ko je zvedel, da so ga zamenjali za nekoga tujega utopljenca, se je z ženo domenil. Mirno je sedel v svoji zadnji sobici in pisal, pisal ter čakal na svojo posmrtno slavo.

Spet je sedel v krčmi. Poleg njega

je ždel kritik gospod Štambur. Ves majhen in neznan se je sklanjal k njemu, prijazno kimal in govoril:

"Da, zmagal si, a samo s svojo smrtjo, ki jo je vsak smatral za resnično. S svojo navidezno smrtjo si reši smrti svojo umetnost!"

Umetnik ga ni niti poslušal. Sedel je na stolu, gledal v kozarec in premišljeval zadnjo ponudbo nekoga inozemskega založnika, ki mu je ponujal za prevod njegove najnovejše povesti vsoto, o kateri si skromni slovenski umetnik niti sanjal ni nikoli ne upa.

LJUDOŽRSKO DREVO

"Kanibalsko drevo".... Pod tem grozotnim in res strašnim naslovom so listi nedavno poročali o skorajšnjem odhodu neke znanstvene odprave na otok Madagaskar, kjer velja odkriti ljudožersko drevo, "o katerem domačini pogosto govori in ki se skriva v nepristopnih gozdovih."

In potem so sledili podrobni podatki, da bi človek dobil kurjo polt od njega.

To grozotno drevo, so govorila časniška poročila, je neke vrste velikega ananasa, visoko je več nego tri metre, deblo mu meri v obsegu dva metra in na vrhu ima kakor človeška roka debele, mastne liste, ki so opremljeni s — čeljustmi.... obenem izločuje neko tekočino, ki ima uspavajoče lastnosti. Neki madagaskarski rodovi ga smatrajo za božanstvo in mu ob določenih praznikih žrtvujejo mlada dekleta. Pelagajo jih v ostrže tega strahotnega cveta, ki jih polagoma prehajvi, tako da ne ostane po nekoliko dnevih nič drugega razen kosti....

Groza!

Ta zgodba, ki ji je lahko otipati verjetnost, nas spominja neke druge, ki je krožila prav tako po listih. To je bilo pred nekoliko leti in "zgodila" se je na Floridi, to je v njenih "nepristopnih" močvirjih.

Dva mlada naravoslovca sta imela sliki domislek, da sta šla botaniki

rat v ta ozemlja in bi bila skoraj postala žrtev neke mesojedne rastline, ki je sličila palmovcu. Mahoma so ju ovile kakor kače "tipalke" te rastlinske zmije in ju skušale potegniti v rdečkasto vdolbino, ki ji je rabila kot nekakšna usta. Potovalca sta imela na sreči pri roki dva velika noža, s katerima sta s precejšnjo težavo presekalata te kakor dečja roka debele tipalke. Eden izmed obeh učenjakov se je pa tako prestrašil, da so mu lasje osiveli v nekoliko minutah.

Skeptičnemu človeku se vidijo takšne zgodbe seveda prav tako malo verjetne, kakor zgodba o tistem slovitem "drevesu smrti", o katerem so trdili, da se nihče več ne prebudi, ki leže v njegovo zločesto senco.

Vsa svetovna folklorja pozna nesteto legend o rastlinah s skrivnostnimi lastnostmi. Kdo ne pozna čudovite mandragore, ki je imela v dobi čarovnic tako veliko vlogo? Po vsej osrednji Afriki srečaš rastlino "mbundu", ki rabi za paraliziranje urokov, povzročeni po "hudobnem pogledu".

Če hočemo pogledati, kaj je na vseh teh pripovedkah stvarnega, se nam reducirajo na preprosto, znanstveno ugotovljeno dejstvo, da živijo tudi rastline, ki se res hranijo z živimi bitji, a nikdar da bi bile nevarne človeškemu življenju: njih žrtev so le drobne živalce, hrošči,

GRAD ZA 7 LIR

No romantičnem griču s krasnim razgledom na vse strani stoji blizu francoske meje v severni Italiji starodavni grad Mantemala, zgrajen v 13. stoletju. Grad ima slavno in burno preteklost in je zdaj na prodaj za 7 lir. Pred dobrimi 20 leti je dal lastnik gradu markiz Saluzzo odstraniti z njega streho v dokaz, da v njem nihče stanuje, da bi mu ne bilo treba plačevati od gradu visokih davkov. Z ob časa je izpremenil v 20 letih krasno grajsko poslopje skoraj v razvalino. Banka v Cuneu, ki ji dolguje markiz 40.000 lir, je hotela priti do svojega denarja in je dala grad s prilagajočim parkom in poljem na prisilno dražbo. Zemljišča so bila cenjena na 10.000 lir, grad sam pa samo na 10 lir, pa še za to smešno ceno ga ni nihče maral.

Sodišče je odredilo novo dražbo in znižalo vrednost gradu za tretjino, na 7 lir. Kdor se hoče udeležiti dražbe, mora položiti pri sodišču 70 centezimov. Vprašanje je, če se bo na drugi dražbi našel kupec, ki bo hotel kupiti razvalino in jo popraviti, potem pa plačevati od nje davke.

metulji, mravlje in muhe. Po vsem svetu so takšne rastline, posebno pa v obeh Amerikah. Že l. 1768, je odkril neki angleški botanik v svoji veliko presenečenje, da se listni vršički neke rastline iz vrste diodnej zapirajo kakor knjižni listi nad mušicami, ki so bile tako neprevide, da so se sedle nanje. Ko se tako sklopljena lista odpreta, je videti žuželka prebavljena.

Najbolj znana rastlina te vrste pri nas je znamenita rosica, na katero naložijo po močvirnih ozemljih brez vsake druge nevarnosti, kakor da si morebiti zmocni noge. Rosica ima ob robu svojih cvetov polno rdečkastih dlačic, ki imajo na koncih kapljice neke lepljive tekočine, ki sliči gumiju. Po teh svetlikačjih se kapljicah je dobila rastlina svoje mično latinsko ime "ros solis" — sončna roža. Če sede metuljček, žuželka ali druga drobna živa stvar na rosico, se dlačice hipoma zgrnejo nad njo in ko se spet dvignejo, je nesrečna mala obiskovalka mrtva. Po slavnem naravoslovcu Darwinu, ki je rosico prvi proučil, prebavlja ta svoj plen v resnici s pomočjo fermentov, ki jih izločujejo posebne žleze in ki sličejo želodčnim sokom.

ZANIMIVI in KORISTNI PODATKI

FOREIGN LANGUAGE INFORMATION SERVICE—Jugoslavav Bureau

PROBLEMI PRISELJENCA.

Za one, ki so prišli neskončno v 1. 1921—1924.

Vprašanje: Ob začetku izrednega zasedanja kongresa so nekateri časopisi poročali, da je bil predložen zakonski načrt, po katerem bi se dovolila registracija onih, ki so prišli nezakonito pred dnem 1. julija 1924. Ali je kongres kaj storil v tem pogledu?

Odgovor: Dasi se smatra, da je kongres proti podaljšanju iste pravice, ki jo uživajo oni, ki so prišli pred dne 3. junija 1921, na vso ono, ki so prišli pred 1. julijem 1924, vendarle kongres ni v tem zasedanju nič ukrenil v tem pogledu. Ali je skoraj gotovo, da to vprašanje pride pred kongres v prihodnjem rednem zasedanju.

Pasport ni potreben za Mehiko.

Vprašanje: Sem naturaliziran ameriški državljan in nameravam obiskati Mehiko, kakor tudi centralno-ameriške dežele. Ali mi je treba potnega lista?

Odgovor: Za ameriškega potnika ni treba pasporta za Mehiko, Kubo, Dominikansko republiko, Uruguay, Paragvaj, kakor tudi ne za Kanado. Potrebno pa je, da vamete s seboj svoj državljanski papir, kajti je mogoče, da bo kdo zahteval, da dokažete svoje ameriško državljanstvo. Nadalje si je treba preskrbeti si potno dovoljenje mehiškega konzula in od drugih konzulov onih dežel, ki jih nameravate obiskati.

Ugotovljenje prihodov skozi Kanado.

Vprašanje: Prišel sem v Ameriko leta 1911 in sem se izkrcal nekje v Kanadi. Teden potem sem odpoval po železnici do Pittsburga. Kako naj najdem ime parnika, s katerim sem prišel?

Odgovor: Ni treba, da inozemci, ki so vstopili v Združene države po kopnem iz Kanade ali Mehike, znajo ime parnika, s katerim so prišli iz Evrope. Morajo pa navesti dan in ime priseljeniške postaje ob meji, kjer so bili pregledani od priseljeniških uradnikov.

Zalibog pa, zapiski prihodov ob kanadski meji niso bili držani v dobrem redu v prejšnjih letih. Dostikrat je jako težko najti zapisek o prihodu. Tem bolj težko je, ako se kdo ne spominja dneva ni imena, kjer je vstopil v Združene države. Vendarle naj prosilec za državljanske papirje navede vse podatke, kakor se najbolje spominja. Naturalizacijski urad ga obvesti, da-li so našli kak zapis, ki potrjuje njegov prihod. Drugače ne preostane drugega, nego zaprositi za legalizacijo prihoda.

Inozemci v New Yorku ne morejo dobiti licence za pivo.

Vprašanje: Ali more inozemec, ki ima svoj prvi državljanski papir, dobiti v državi New York licence za prodajo piva?

Odgovor: Alcoholic Beverage Board države New York je nedavno odredil, da le polni ameriški državljani smejo dobiti pivne licence.

Prošnji za drugi papir treba priložiti prvi papir.

Vprašanje: Ali je zares potrebno vpsolati svoj prvi papir, ko se zaprosi za naturalizacijo. Ni zadosti, ako se le navede številko prvega papirja?

Odgovor: Obstoječi predpisi zahtevajo, da se priloži prvi papir s predhodno prošnjo za naturalizacijo. Umestno pa je, da si prosilec kam zapise številko datuma prvega papirja, kakor tudi ime sodišča, ki ga je izdalo, tako da ima vse potrebne podatke za slučaj, da bi se prošnja skupaj s prvim papirjem kje izgubila.

Delo na javnih gradnjah tudi za deklarante.

Vprašanje: Ali je res, da le ameriški državljani bodo smeli dobiti delo na federalnih javnih gradnjah, ki jih je kongres ravnokar dovolil?

Odgovor: Izvirno besedilo zakona (National Industrial Recovery Bill), ki je pooblastil trošek \$3,300,000,000 za javne gradnje, je vsebovalo določbo, ki je dajala prednost za vpsolenje vojnim veteranom in ameriškim državljanom. Ker taka določba ob se-

danjih razmerah bi dejansko izključila vse inozemce iz javnih gradenj, je Foreign Language Information Service začel živahno kampanjo proti dejanski izključitvi inozemcev iz javnih gradenj. Vsaj deloma se je uspelo, kajti zakon, kakor je bil končno sprejet, od kongresa, ne daje prednost le veteranom in ameriškim državljanom, marveč tudi inozemcem, ki imajo prvi papir. Novi zakon zato je manj ugoden le za one inozemce, ki iz enega ali drugega vzroka nimajo še prvega papirja.

Hitra legalizacija je mogoča.

Vprašanje: Prišel sem v Združene države leta 1914, ali se ne morem niti približno spominjati ni dneva ni imena parnika. Kako dolgo vzame, da se dobi certifikat registracije v zmislu onega zakona, ki dovoljuje inozemcem, ki ne morejo dokazati vstop v vstop v Združene države ni ki so prišli pred 1. 1921, da legalizirajo svoje bivanje in tako zaprosijo za državljanske papirje?

Odgovor: Ako tiskovina (Form 659), ki služi za prošnjo za registracijo, je pravilo izpolnjena in je prosilec zadostil vsem predpisom glede prošnje, je sedaj mogoče izvršiti registracijo v prav kratkem času. V nekaterih izrednih slučajih je bil certifikat registracije izdan celo tekom dveh tednov. Navadno pa je treba v newyorskem okraju čakati približno en mesec od vložitve prošnje.

Razlika časa.

Vprašanje: Ko je dvanajst opoldne v New Yorku, koliko je ure v drugih važnih mestih sveta?

Odgovor: Ko je 12 opoldne, Eastern Standard Time, v New Yorku, pokazujejo ure v sledečih mestih ta-le čas: v Buenos Aires 1 popoldne, mesto Mexico 11 popoldne, London, Pariz in Madrid 5 popoldne, Berlin, Kodanj, Stockholm, Budapešta, Zagreb, Ljubljana, Beograd, Geneva, Dunaj, Rim in Varšava 6 popoldne, Moskva 7 zvečer, Teheran v Perziji 8 zvečer, Sanghaj, Hongkong in Manilla 1 zjutraj prihodnega dne in Yokohama na Japonskem 2 zjutraj prihodnjega dne.

Dežele izven Lige narodov.

Vprašanje: Koliko dežel je v Ligi narodov? Katere važne dežele niso v njej?

Odgovor: Danes ima Liga narodov članstvo 56 dežel. V seznanjeni državi po francoskem alfabetu prva je Albanija in zadnja "Yugoslavia".

Dežele, ki niso v Ligi so: Afganistan, Arabija, Brazilija, Ecuador, Egipt, Sovjetska Rusija, Združene države in Japan (ki se je odpovedal leta 1933).

VODNIJKOVE KNJIGE

za leto 1934

lahko že sedaj naročite. — Pošljite nam \$1. in knjige Vam bodo poslane naravnost doma.

Naročila sprejema:

"GLASNARODA"
216 W. 18th Street
New York, N. Y.

KAKO SE ZREDIŠ

Novi ljudje, ki so sicer popolnoma zdravi, so v primeri z dolžino svojega telesa presuhi. Kakšna naj bo tvoja teža v primeri z dolžino telesa, določi po znanem ključu. — Število primerne teže najdeš ako od svoje višine vzameš stotico. Če si na primer 176 cm visok, potem bi morala biti tvoja normalna teža 76 kg. Še bolje, ako si nekoliko težji.

Vprašanje je, kako naj se normalno zdrav človek zredi, če je to njegova želja. Kakor rečeno, velja to za zdravega človeka. Prva zahteva je, da je več, da na drugi strani čim manj porablja svoje energije, bodisi s telesnim ali duševnim delom. Prioritajno je, da več časa leži kakor sedaj. Morda je dobro, da zapusti krog, v katerem se je do sedaj sukal, in da gre drugam, kjer bo imel popoln mir. Če vsak dan doda običajni hrani še okoli dva litra mleka, pa naj bo to sladko ali kislo, čisto ali pomešano s kavo, čajem ali čokolado, bo učink nekur zadovoljiv.

Glej, da bo tvoje telo dobilo mnogo beljakovin, masti in ogljikovih hidratov. Jediti uživaj po možnosti v tekoči obliki, ker so ta lažje prebavljiva in ker jih sploh lažje zaužiješ, čeprav nimáš sicer apetita. Prav zaradi vseh teh zahtev je najbolj primerno mleko. Če ti je na tem, da se zrediš, potem so zate najbolj primerna poleg mleka še tale živila: jajca, maslo, slanina, olje, klobase, jezik, jetra, sardine, sir in kavjar. Potem močnate jediti s sladkorjem in medom. Izmed pijac je v ta namen dobro pivo in pa sladki sadni sok. Jej pogosto na dan, petkrat, šestkrat, tudi sedemkrat. Začni čimbolj zgodaj. Kosila naj sestojijo iz čim več prikuh. V začetku bo želodec to kuro težje prenašal, zato pa moraš začeti z manjšimi porcijami. Zadostuje, ako v začetku dodaš vsakemu kosilu dober kozarec mleka.

A KO nameravate potovati v staro domovino potujte s posredovanjem

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Vsakovrstne KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

POPOLEN CENIK JE PRIROČEN V TEM LISTU VSAKI TEDEN

DEDSČINA ROMAN IZ ŽIVLJENJA ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

61

Zganila se je, ko je slišala iz Mertensovih ust o tem, kar se je dogodilo v strojnici. Njen obraz prebledel ter ga preplašena gleda.

Kaj praviš? Kaj se je večeraj zgodilo? — reče s hripavim glasom.

Saj ti povem, Henrik je bil po svoji neprevidnosti v nevarnosti, da bi padel med stroje. Ravno sem ga hotel potegniti nazaj, toda dr. Bernd me je prehitel.

Se vedno ga Eva Marija gleda z velikimi očmi. Zakaj sta Henrik in dr. Bernd zamolčala, da je bil poleg tudi Mertens. En sam pogled v njegov hinavski svetlohlinski obraz ji je razlil zono po hrbtu. Zakaj je naenkrat ogoljavovala drugače o Henriku — kot bi ga ljubil kot svoje meso in svojo kri? To je moralo imeti svoj povod. Čutila je, da iz tega človeka prihaja nevarnost za njegove brata. Ravno njegova prevelika prijaznost, ravno povdarnje njegove ljubezni se ji je zdelo nevarno.

Ti? Ti si bil poleg? — ga vpraša začudeno.

Seveda, ali ti Henrik tega ni povedal? Ali ti ni povedal, v kakih skrbih sem bil zaradi njega?

Eva Marija zmaje z glavo in vedno premišlja, zakaj sta ji to zamolčala, da je bil pri celi zadevi navzoč tudi Mertens.

Henrik mi je samo povedal, da je bil nepravilno in da ga je dr. Bernd potegnil nazaj ter da ga je zaradi njegove neprevidnosti ozmerjal. Toda — o tebi ni rekel besede.

To je Mertens rad slišal, kajti to mu je bil dokaz, da Henrik ni imel nanj nikakega sumu, drugače bi bil svoji sestri povedal.

Sedaj vidiš, da ta poba o tem ničesar ne pove, da sem se tako bal zanj. Ker imam kot njegov varuh pravico biti z njim vsa strog, zato se huduje na mene. In vendar mislim zanj samo dobro.

To reče z užaljeno hinavščino. Eva Marija pa to komaj opazi, kajti še vedno premišlja, zakaj Henrik in dr. Bernd nista z nobeno besedo omenila Mertensa in postane ji sumljivo, zakaj o tem nista hotela govoriti, kaj se je pravzaprav zgodilo. Kakor ne bi bila prisotnega duha, pravi:

S Henrikom ti ni treba biti tako strog, saj ti ne dela nič slabega.

O, ti nisi ne veš, kake neumnosti dela na skrivnem. V resnici nisem prestrog, temveč še preveč prijaznejši. Toda včasih moram tudi nekoliko zmerjati, ker uganja take neumnosti.

Eva Marija se vgrizne v ustnice, kajti brata ni smela braniti, kakor bi bila rada.

Se bo že zopet izpametoval, — samo pravi.

Bomo že videli, mi vsi, ki ga imamo radi. Niti misliti si ne moreš, kako mi je prirastel k srcu. Toda sedaj se ne bom več zdrževal, kajti čas je že, da grom v pisarno. Ker torej mi mogoče ničesar več izpremeniti glede oglasov, bom račun poravnal — seveda bom s tem obtežil tvojo glavnico. Nikakor ne moreš zahtevati, da bi s tem zmanjšal dedščino tete Melanije.

Ne, ne; tega ne zahtevam. Prosim, da to takoj rešiš — takoj ti prinesem račun.

Eva Marija gre v svojo sobo po račun. Mertens ji govori še vsakovrstne ljubeznosti, ji dela poklone zaradi njene zunanosti in jo vpraša, ako ima še kak željo. Toda Eva Marija odmaže z glavou. Zelo se je morala premagovati, ko mu v slovo ponudi roko.

Ko Mertens odide, si Eva Marija umije roke, kar je vedno stori, kadar se je dotaknila njegovih rok. Vedno se ji je zdelo, da je prišla kaj nečistega. Pri tem pa neprestano premišlja, zakaj sta ji Ralf in Henrik prikrižala, da je bil tudi Mertens večeraj v strojnici. Henrik je bil v nevarnosti; to je gotovo. Toda, kako je vse to bilo, in zakaj, ji nista odkrito povedala.

Čudno se ji je zdelo, zakaj ji Henrik ni bil odkrit. Tudi, da je bil v nevarnosti in da ga je Ralf rešil, mu je všlo proti njegovi volji in zato ga je dr. Bernd očitaloče pogledal.

Nemirna in potrta, ne najmanj zaradi nenavadne Mertensove prijaznosti, je šla za svojimi hišnimi opravili. V gospodinjstvu je vse sama pregledala in marsikaj preuredila, kjer je bilo potrebno. Nepotrepljivo je čakala, da se vrne njen brat. In ko slednjič pride, se ga oklene in ga pogleda z zvedavimi očmi.

Henrik, kaj se je večeraj pravzaprav zgodilo? Zakaj mi oba dva, ti in dr. Bernd, nista povedala, da je bil poleg tudi Mertens, ko ti je dr. Bernd rešil življenje?

Vsled strahu Henrik zardi.

Od kod pa to veš, da je bil poleg tudi Mertens?

Sam mi je povedal.

Sam? Kje si ga srečala?

Bil je tukaj! V časopisu je bral oglas in je prišel v najhujši jezi, da me pokliče na odgovor. In ker mi nič ni mogel in sem mu mirno povedala, da jaz plačam oglas in da vsled tega nima nikake pravice upirati se se je razjezil na tebe in rekel, da si ti vse to skoval, da si ga jezil. In zopet je zagrozil, da te bo pretepel, nakar mu rečem, naj tega ne stori, ker mu tega ne bom nikdar odpustila. In naenkrat je bil ves drugačen, kazal se je nad vse prijazen, je zatrdil, da te ima rad kot svoje lastno meso in kri ter mi je pripovedoval o svoji skrbi za tvoje življenje, ko si bil večeraj zelo neprevidno sklonjen nad nekim strojem. Rekel je, da te je hotel potegniti nazaj, toda v istem trenutku je prišel dr. Bernd in te je rešil. Vidiš Henrik, njegova nenavadna prijaznost, njegovo hinavsko zagotavljanje o naklonjenosti do tebe, katerega prav gotovo ne občuti, vse to me navdaja s strahom. Za tem nekaj tiči.

Henrik se bridko zasmaje.

To komedijo mi je že večeraj igral — iz kakega vzroka, ne vem.

Toda zakaj mi nisi takoj povedal, da je bil sam poleg in sploh, kaj se je zgodilo? In sedaj se spominjam, da sta se sinoči tako čudno pogledovala, ko ti je dr. Bernd hotel očitali, da si mi sploh kaj omenil. Nekaj sta mi zamolčala, Henrik. Kaj se je vendar zgodilo?

Henrik ni vedel, kaj bi odgovoril. Pritegne jo k sebi, jo boža in ji reče:

Veš, Eva Marija, Mertensova navzočnost je bila postranskega pomena. Saj si moreš samo misliti, da se je hotel samo postavljati. Človeka grabi jeza, kadar se kaže ljubenzivega sorodnika. On, da bi se za mene bal? To je ostudna hinavščina! Lopov!

Te besede izreče Henrik v največjem razburjenju. Toda tako se pomiri in nadaljuje:

Prosim te, Eva Marija, da ne misliš več na to, ker o tem ne maram več govoriti. Bil sem pač nepreviden in ne bom nikdar več. Prosim, pusti to!

Pri tem napravi tako žalosten obraz, da Eva Marija opusti vsa nadaljna vprašanja. Toda sedaj je bila prepričana, da ji je Henrik hotel nekaj zamolčati in sicer nekaj zelo važnega, kar bi jo vznemirjalo. In da je to bilo v zvezi z Mertensom, ji je bilo tudi jasno. Če je že prej imela mrzino do njega, se ji je sedaj še tem bolj povečala. Čutila je, da se mora bati za brata, ne pa za sebe. Tako reče potrta in žalostna:

Ne bom te več izpraševala, Henrik, ker čutim, da mi hočeš nekaj prikriti, kar bi me razburilo. Toda povem ti, da me vznemirja mnogo bolj, kot pa, ako bi mi povedal. Kaj dobrega ne more biti. Saj mi sicer ničesar ne prikriješ.

Henrik ji poboža roko.

To je samo zaradi tega, ker sem Ralfu obljubil, da te ne bom preveč spravil v skrbi. Svoje besede vendar ne smem prelomiti. Danes mi je še posebno zabičal. Prosim, da me več ne mučiš; moreš ti popolnoma mirna, Ralf čuva nad menoj.

Eva Marija je opazila, kako težko mu je bilo, da ji ni mogel biti odkrit, zato mu smeje prikima. Sili se tudi, da bi se pokazala veselo in brez skrbi ter govori z njim o drugih stvareh, toda Henrik je videl, v kakih skrbih je bila.

Henrik je Ralfu natančno poročal o svojem razgovoru z Eva Marijo. Ralf se prestraši in njegove oči mu jezno zablistajo.

Ali je moral Mertens še tudi tvoji sestri napraviti srce težko! O, zdaj vem, zakaj je to napravil; hotel se je poslužiti prilžnosti, da se je pokazal kot skrbnega varuha. Tebe ljubi kot svoje meso in kri? No, tega niti ne mislim, da je lagad kaj preveč, kajti tudi kot oče nima mnogo srca. Na vsak način pa si prizadeva, da bi s sebe zvalil vsak sum, ako bi se tebi kdaj kaj pripetilo. Mogoče je hotel tvojo sestro samo skušati, ako bi ji bil ti kaj povedal, da gojiš do njega kak sum. In to ga je najbrž pomirilo, ker o njem nista ničesar govorila.

Henrik globoko vzdihne.

Toda Eva Marija je danes zelo potrta; zdi se ji, da ji nekaj prikrijevam in to jo boli, kajti drugače nimava med seboj nikakih tajnosti.

Ralf si z roko potegne preko čela. Bolelo ga je, da Eve Marije ni mogel pomiriti. Konečno pa pravi:

(Dalje prihodnjic)

NEMŠKA UČENOST IN TEMELJITOST

"Jutro" piše:

Nedavno je po naši banovini potoval Nemeec Fritz Heinz Reinisch, ki sicer ni nikakršna kapaciteta na nemškem pisateljskem nebu, zato pa skuša ta nedostatek nadomestiti s pravim pravečim nemškim šovinizmom. V sree se mora človeku zasmiliti sodobna nemška mladina, ki zajema svojo znanost in svoje informacije o tujem svetu iz člankov sličnih Fritzev in Heinzev. Reinisch je namreč opisal svoje potovanje po Sloveniji v daljšem članku in ga priobčil v glasilu hitlerjske mladine "Der Jungdeutsche", izdajajočem v Berlinu. V tem listu slika pod naslovom "Izgrubljene nemške dežele onstran Karavank", krasoto naših pokrajin, vendar se iz vsega vidi, da mož ne zna zemljepisja. Vsa Slovenija mu je del Štajerske, ozemlje od Maribora do Celja pa mu leži "onstran Karavank".

Da je v očeh Fritza Heinza Slovenija stara nemška posest, mu dokazujejo krajevna imena Kromau, Legenfeld, Assling, Radmamsdorf itd., ki jih danes najdemo le še v kakem predvojnem zemljevidu, med narodom pa itak niso bila nikoli znana. Pred vsemi drugimi je Reinischu všeč "lepi Krainburg", čigar zidovi da so ostalina nemške gradbene delavnosti iz XI. veka. Slovenci so po njegovih ugotovitvah prišli v sedanj domovino pred 1000 leti, ko so bežali pred Avari in se naselili kot pastirji na planinah Julijskih Alp. Kulturo so dobili od Nemecev in jim zanjo ne izkazujejo nobene hvaležnosti.

Najlepsi kras Štajerske je Bled, kjer je poletno bivališče jugoslovanskega kralja. Blejski grad je sozidal nemški cesar Henrik II. leta 1004, kar seveda ni res, marveč ga je ta cesar le podaril biskupskemu škofu, ko so nam Nemci prinesli krščanstvo, v zameno pa zasedli našo deželo in zaslužili našo ljudstvo. Ozemlje od Biten do Škofje Loke in do Sorice imenuje pisec nemško grobišče. Povsod sama nemška imena, ki se čujejo slovenski, dokler jih nosijo živi ljudje, kadar pa jih čitate na nadgrobnih spomenikih, po so nemška. Manjše nemške skupine se še danes poslovenjajo in iz te zmesi nastajajo vrli, inteligentni in žilavi Slovenci. "Dasi je to najmanjši jugoslovanski plemo in se od

nas Nemecev v ničemer ne razlikuje, je vendar od nas oddaljeno zaradi svojega fanatičnega in krutega šovinizma" ugotavlja pisec z žalostjo.

Tako je Fritz Heinz odpravil "Štajersko" in prehaja na ljubljano. Pravi, da je bilo naše mesto še pred 100 in celo pred 80 leti popolnoma nemško in da se ni v ničemer razlikovalo od drugih avstrijskih pokrajinskih mest, kakor so bil ina pr. Gradec, Linc ali Solnograd. Vendar od vse te nemškosti ni ostalo ničesar, vse je porušeno in oropano, tega je Reinisch ne more povedati, zato se zadovoljuje s pavšalnim obrekovanjem.

Zato pa je Kočevje in Kočevarje obdelal s priročno ljubeznostjo, vendar ne moremo reči, da bi se jim bil s tem prikupil. Fritz Heinz pravi takole:

"Dve uri po železnici od Ljubljane leži mestce Kočevje. V stari Avstriji je označevala beseda "Kočevar" trgovca-krošnjara, ki hodi s svojim košem od kraja do kraja. In eden izmed teh krošnjarjev si je tu ustanovil svoj dom in mesto je po njem dobilo svoje ime". Dospel je vsakdo mislil, da so Kočevarji dobili svoje ime od mesta, hitlerjevski narodopisec pa nas pouči, da smo tavalji v zmoti. Kočevje in Kočevarji so dobili ime od krošnje, ki po v Avstriji imenujejo Kotscheberkorb, tako ukazuje nemška modrost in temeljitost. Sama sreča, da nam je ni treba verjeti.

Nedavno so Kočevarji praznovali 600-letnico, odkar so se naselili na naši zemlji. Tedaj je izšlo mnogo publikacij in pisec, bi se bil lahko natanko poučil, odkod so prišli Kočevarji in kako se jim je godilo dalje. In mesto tega pa pripoveduje Reinisch, da so se priselili s Štajerske in da so se v novi domaciji imeli boriti z negotoljubno pokrajino, z medvedmi, volkovi, Hrvati, uskoki in Turki. Hudo je bilo, same zveri okoli Kočevarjev! Toda, čujemo, kako preskoči Reinisch petsto let, da zapoje himno hrabremu narodcu: "Ali nekega dne so napravili junaško zgodovino, leta 1809 so čisti sami na svojo roko potolkli Napoleonovo lirske polke..." O tem podvigu bo morda pripovedovala kasnejša zgodovina, dosedanja o tem ni prav nič znanega. Tega leta so namreč zmagoviti francoski polki šele zasedli Ilirijo in ostali v nji do nesrečne bitke pri Lipskem. Fritz Heinz je zgodovino temeljito zmešal, ali nemška mladina mu bo verjela, da Napoleon ni bil poražen v Moskvi in pri Lipskem, temveč prav zaprav pri Kočevju leta 1809. "Danes je vseh Kočevarjev še 10,000 in predstavlja otok zvestobe Nemčiji", zaključuje pisec svojo povest o Kočevju.

"Onkraj Karavank" pa po Reinischem znanju ne ležita samo Ljubljana in Kočevje, marveč tudi mariborsko podravje. Pri usodi "kremenito" nemške dežele zapada Fritz Heinz v obup in izpod peresa mu priteče taka le jadvankava:

"Žalostna usoda južne Tirolske peče vsako nemško srce, ali vse

strašnejša je rana, ki jo je Jugosloven zadal zeleni Štajerski in ki je noben balzam ne more več izlečiti. Dvesto tisoč Nemecev je bilo izgnanih odtod. Niti ene nemške šole ni več, katoliki nemške narodnosti nikoli več ne bodo čuli božje besede v svojem materinem jeziku. Nemško srce bo večno krvavelo za južnimi nemškimi mesti, ki so nam iztrgana, za Meranom in Bolcanom, za Mariborom in Celjem, Ptujem in Slovenjgradcem, ki je zibelka nemškega glasbenika Hugona Wolfa".

Lahko bi se smejali takim bedarijam, ako ne bi tudi pri njih šlo za sistem, po katerem se nemški mladini vse slovanske pokrajine, ki so nekdanj pripadale Avstriji, slikajo kot "izgrubljena in oropana nemška zemlja", ki jo bo treba z mečem pridobiti nazaj. Tako vidimo povsod, kamorkoli se ozremo, krepilje nemškega barbarskega imperijalizma, ki si hoče na novo zaslužiti osvobodjene slovanske narode. Zastrupljenje mladine, kakoršno se kaže v zlobno neumnem potopisu iz Slovenije, je nov dokaz, da se Nemci ne marajo odreči pravici sile, ki pa ne more ustvariti nove Evrope.

SLADKOR V ČAJU NAPovedUJE VREME

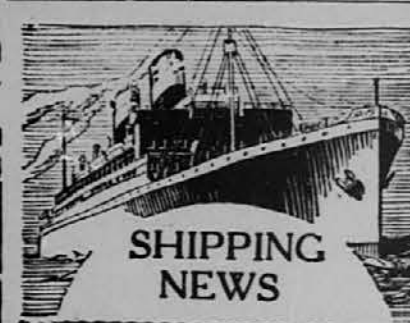
Najzanesljivejši pripomoček za napovedovanje vremena so oblaki. Po njihovi obliki, barvi in robovih lahko ugotovimo izpremenjenje v atmosferi. Splošno pravilo pravi, da prinašajo veliki, črni, ostro obrobjeni oblaki dež. Majhni, tenki oblaki na modrim nebu nam obetajo lepo vreme. Z raztrganimi oblaki deloma pokrito nebo je nedvomno boljše jamstvo, da dobimo lepo vreme, kakor pa jasno in modro nebo, ki ga smatra večina ljudi za najboljši dokaz stanovitnega lepega vremena. Temno modro nebo je v naših krajih znanilec dežja in vetrov. Podolgovati, ozki oblaki, ki se vlečejo, od juga proto jugozapadu, so znak nestanovitnega vremena.

Že od pradavnih časov je bil za kmetu merodajen solčni vzhod in zahod. Če žari nebo od solnčnem zahodu v večerni zarji, lahko pričakujemo lepo vreme, če pa je nebo rdeče zjutraj, dobimo navadno slabo vreme. Jutranja zarja od solnčnem vzhodu prinese oblake, ki se čez dan zgostijo in prinesejo dež. Rdeče nebo od solnčnem zahodu je pa dokaz, da v zraku ni vlage in da lahko računamo z lepim, vremenom za prihodnji dan. Tudi škrlatno rdeče večerno nebo na zapadu, ki se odraža od ostalega temno modrega neba, je najzanesljivejša napoved lepega vremena.

Slikovito pobarvano nebo je sicer zelo lepo, ima pa svoje slabe strani, ker prinaša nevihte. Blesteči zlati žarki od solnčnem vzhodu naznanjajo skorajšen dež, kakor tudi sinje modro, skoraj v zeleno prehajajoče nebo od solnčnem zahodu. Mavrica je že od pradavnih časov priznana za simbol. V pesništvu je znamenje nad, v znanosti pa znamenje izpremembe. Ob stanovitnem vremenu mavrice nikoli ne vidimo na nebu. Mavrica je zanika vremen-skim izpremembe. Kolobar okrog solca in lune ni vedno znak deževnega vremena, kakor ljudje splošno mislijo. Če se razprostira kolobar okrog lune v širokem krogu, lahko upamo, da se bo vreme prihodnje dni izboljšalo. Če se pa kolobar tesno oprjemlje lune, se nam obeta dež. Revmatični ljudje čutijo izpremembo vremena na svojem telesu in so kaj za neseljiv termometer. Nervoze ljudje pred dežjem in pred nevihto rada boli glava in sploh postanejo nemirni.

Neki londonski list priobčuje zanimivo vest, da sta za novopovedovanje vremena merodajna čaj in sladkor. Če vržemo v skodelico čaja košček sladkorja, se napravi majhni mehurčki. Če se razležejo mehurčki od straneh skodelice, lahko pričakujemo lepo vreme, če se pa zbero v sredini, se nam obeta dež. Na mehurčke namreč vpliva zračni pritisk in je je visok, kakor je ob lepem vremenu, se mehurčki v skodelici hitro razležejo na vse strani, če je pa nizek, kakor je pred dežjem, ostanejo v sredini skodelice.

SLOVENC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y. PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

Shipping News table with columns for date, destination, and ship name. Includes routes to Europe, Havre, and Genoa.

JUGOSLAVIJO advertisement for Hamburg-American Line, featuring a ship illustration and text about modern service and fares.

JUGOSLAVIJO advertisement for French Line, offering routes to Ile de France, Champlain, and Paris.

Poziv! advertisement for French Line, highlighting service quality, large ships, and fast routes to Europe.

DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIZANA Angleško-slovensko Berilo (ENGLISH SLOVENE READER) \$2.00 advertisement.

ADVERTISE in "GLAS NAPODA"